

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Május 11-dikén, 1824.

C h i n a.

Londoni Ujság-levelek a' Pekingiek-
ből következő czikkelyt közölnek Dr.
Morrison' fordítása után: Peking, Júl.
25d 1823. Ő császári Felsége mai na-
pon az itten következő parancsolatot té-
tető közönségessé: „Mint hogy f. h. 16d
olta mind-egyre szakad az eső, 's a' Csá-
szárnak igen a' szívében fekszik a' szegény
emberek' állapotja, 's éjjel nappal azzal
gyötörvén magat, hogy ezen esőzés az
egész országot elboríthatná, szükségese-
nek tartotta hogy választatnék bizonyos
nap, mélyen a' jó időért imádságok tar-
tassanak. Mellyre nézve ezennel pa-
rancsolom, hogy a' Taou felekezet' Pa-
pi Compániájá a' nagy fő palotában ol-
tárt építsen, 's imádkozáshoz kezdjen.
Legidősb fíjamat kinevezem arra nézve,
hogy menjen és áldozzon tömjénnel, 's
a' King Shing Tsin Wangnak megparan-
csolom, hogy menjen a' szelek Istenének
templomába és onnan a' felhők Istene'
templomába 's áldozzon mindenütt töm-
jént, 's ezenkívül parancsolom neki hogy
járuljon az esztendő szakaszai Istenének
és a' menydörgés Istene'nek templomaik-
ba, áldozván ottan is mindenütt tömjén-
nel. Parancsolom továbbá, hogy Tivan-
gain kormányozza az egész ceremóniát,
Fuh-sing éjjel nappal ottan legyen, és
hogy Hang-hea két-részre oszolván, ezek
egymást a' tömjén áldozásnál éjjel fel-
váltsák. Ezt megtartsátok.“ — Peking,
Júl. 31d 1823. „A' f. h. 16dika oltá-
tartó esőzésnek miattá f. h. 25d megpa-

rancsolám; hogy könyörgések tartassanak.
Ma reggel viradóra a' felhők oszolni kez-
dettek, melly felett magamban a' leg-
nagyobb háládatosságot érezvén, paran-
csolom a' mi következő: Legidősb fíjam-
nak adattassék egy rúd Thibeti tömjén,
hogy azzal a' nagy fő templomba men-
jen, ottan kegyesen és egyenes lélekkel
leboruljon és hálákat adjon. 'S ez meg-
lévén, az oltárt el kell szedni. Az esz-
tendő szakaszainak, a' szeleknek, a' fel-
hőknek és menydörgésnek Isteneinek tem-
plomaikba is négy rúd Thibeti tömjén
küldetessék, 's háláadások tartassanak.
Az imádkozó Papok a' császári udvari
tisztí-hívattaltól jutalmakat vegyenek. Ezt
megtartsátok.“

Canton, Sept. 17d 1823. F. h. 10d
a' Kincstár-mester udvarlására ment a'
Kormányzó, 's jelentette hogy Nam-
hoy Istennek az ősi áldozatot kíváná
bényújtani. Más nap vörös papíroson
adott ki egy Proclamatiót a' Kormányzó,
mellyben megírta minémű ceremóniák-
kal tartassék az inneplés f. h. 14d, mint
a' melly a' Császár születésének napja,
's az ő tíz ezer esztendeinek egyik elő-
fordulója. A' nevezett Proclamatióban
az parancsoltatott, hogy a' nevezett na-
pon reggeli 4 órakor minden Katona-
tisztelt és polgári tisztviselők udvari köntö-
seikben jelenjenek meg az Ő Felsége-
nek szentelt folyosón, 's ott, a' mint
szokás, boruljanak arczra, és hogy ud-
vari köntöseikben járjanak az innepet
megelőző és azt követő három napon,
kivérvén f. h. 9d és 15d napjait, mellyek:

a' császári familia némelly tagjai halálozásoknak napjai. F. h. 11d Foo-yuen a' Kormányzó, kísértetvén a' Katona-tisztektől és polgári tisztviselőktől, az ég Királynéja' templomába ment, 's a' bálvány-istennek bényújtotta az ősi áldozatot.

Yon-lung az Ország éjszaki részének fő vámszedő tisztje jelenté Ó Felségének hogy az idén 118,090 Taellal kevesedett a' vámbeli jövedelem, mellynek halálására nem csak hogy ötöt és a' többi tiszteket megleckezte a' Császár, hanem azt is parancsolta, hogy a' fő vámszedő tiszt saját erszényéből fizesse a' teljebb nevezett summát.

Spanyol Ország.

A' Király Apr. 8d megparancsolta, hogy a' még az ő előtte volt Igazgatás alatt munkába vett víz-csatorna folytatassék, melly által a' Quadarramának néhány kütfői fognak Madritba vezetteni, hogy így a' nyári időbeli víz szükén segíteni lehessen, 's a' fő-városnak éjszaki és keleti tájékain a' kopár mezők locsoltathassanak. A' Madriti városi tanács, a' Szan Carlosi Bank, a' gazdagok, sőt még a' külföldiek is megkerestették, hogy Áctiak által ezen dologban vennének részt. Azon társaságnak, melly így a' munkát előmozdítani kívánja, következő hasznok ígértetnek: a' víz-árulás jussa a' fő-város' szükségére és a' mezőség' locsolására; azon malmoknak 's egyéb kereken járó mireknek jövedelme, mellyeket a' társaság építeni akar; a' víz-csatorna mentében mind kétfelől több ölnyi szélességű fölnek haszonvétele; a' földeknek a' locsolás által szaporodott termékéből a' tizedrész; végre a' csatorna mentében mind két oldalon a' közönségek miveletlen földjének egy bizonyos része. Ha az ezt magára vállaló, szüle-

teti Spanyol, bévégződvn a' munka, mind magára mind maradékaira nézve Castiliai (Marquis vagy Gróf) czímet kap; ha pedig idegen, részesül ugyan ezen titulusban, 's honnosító-levelek adatnak neki. Ezenkívül meghagyá Minisztereinek a' Király, hogy ha jelenvaló feltételek nem egészen serkentők volnának, még ezeknél kedvezőbbeket javallanának.

A' Navarrai Ríce Király Marquis de Lazan Apr. 15d tudokra adá egy Proclamatiójában az egész tartomány lakosainak, hogy a' hadban elfogatott Spanyolok haza fognának térni Francia Országból. Ösztönöztetik egyszersmind a' nép, hogy azokat hazafiak és rokonok gyanánt fogadja, 's kemény büntetés alatt sértegetni ne merészelje. De mind ezen parancsolat mellett is szükségesnek tartatott, hogy a' foglyok' védelmére hatona-osztályok állittassanak azon országútlakra, mellyeken jöni fognak.

A' francia Orizet-ármadának eddig volt fő Generalisa Gróf Bourmont, kit, míg következője Gen. Licut. Diegon megérkezne, Gen. Ordonneau fog felváltani, Madritból Apr. 20d Párizs felé utnak indult.

B r a s i l i a:

A' Foweybe, Kapitány Trist kormányzása alatt megérkezett Hébe nevezetű hajó, Parából Mártz. 3dikáig terjedő tudósításokat hozott. Ezekből láthatni, hogy az ottan lakó Anglusok csupa véletlenül olly súlyos és veszedelmes helyhez tetésbe jövének, melly miatt minden javaikkal és familiájikkal egyetemben nagy hirtelenséggel Barbadoes szigetére kényszerítetének áttelepzeni. Ezen körénetről bővebb világosítást nyújt következő levél, mellyet a' Kapitány Foweyből Apr. 18d írt a' Hébe tulajdonosainak: „Uraim! Következendő öklelél arra szol-

gálatott nékem okot, hogy Parát Mártz. 3d minden ottan lakos Anglusokkal, 's másokkal' kik a' vitel árát meg tudták fizetni, odahagyjam. A' megfutamodottak nagy részint Barbadoesbe, Cayenének, Portugalliába és Gibraltárba evezének-el. A' nevezett oklevél ez: „Kapitány Tristhez. A' Britanniai Vice-Consuli tisztségtől Parabau Mártz. 1824. Kapitány Uram! Tudtomra adván az itteni Igazgatás, hogy az Imperatiz nevezetű Fregatnak és a' Maranhao nevű Briggnnek elevezések után veszedelemben hiszi forogni az anglus jobbágyoknak életüket és értékeket, kötelességemnek tartom ezt az Úrnak értésére adni 's egyszerűs mind kinyilatkoztatni, hogy ha a' nevezett hajk' elmenetele után tanácsosnak tartja az itteni kikötőben való tartózkodást, efféle maga elhatározásairól felelni is tartozik. Ide mellékelve küldök Uraságnak egy útzakó-levelet az Igazgatás részéről 's maradok kötelesszolgája Henry Dickenson, Vice-Consul.“

— A' Parai Anglusok, a' Consul javallására mindnyájan Barbadoesbe mentek. Ezen véletlen történet onnan eredett, hogy némelly gaz indulatú emberek olly hírterjesztettek-el, mintha a' mult hónapban egy hajón elküldetett 256 lázasztók kénkö gőz által megfúlasztattak volna, és hogy az ő haláloknak okai az Anglusok lennének, mint a' kik a' lázasztókat fegyvereikből kivetkeztették. Ennek következtetésében elvégeztetett, hogy halálok az Anglusokon minden személyválogatás nélkül megboszszúltassék.“

Nagy Britannia és Irlandia.

Dangolából két lovat hoztak Londonba Gróf Mortonznak ajándékul. „Éppen szükséges is“ mond egy Londoni Újság Apr. 18d., hogy Arabiai fajokat hazassunk be, mert már a' magunk lovaitól mosta-

nában valóságos lehetetlenséget kezdünk hívanni. Tegnapelőtt is ollyforma uttatás történt, melyet alig hihet az ember. Ugyanis valamely Mason nevezetű Úr arra kötelezé magát száz darab Guineért, hogy Faria nevű parivájával egy óra alatt húsz anglus (négy német) mértföldet fog futni, tizet menőben, ugyan annyit jövőben a' mértföldeket jegyző kövek szerint. Menőben a' tiz mértföldet szerencsésen meg is futotta 29 minúta alatt, ekkor megfordítván lovát, az egy faluból kijöttében ledobbant, 's a' rajt ülőt földre terítette. A' ló azonban csakhamar felpattant 's benne nem esett semmi kár, hanem a' lovas, különben jó is forma vaskos ember lévén, az esesben megbódult, 's míg ismét magához jött 's a' lóra felült, több idő telt-el bele, minthogy a' fogadást megnyerhette volna. Megfizette azért a' száz Guineét, 's azonkívül szerzőben jóformán meg is üte még magát.“

Mackintosh Úr nagy csötörtökön opiummal megtette maga magát. Ő mind arra várt hogy a' Columbiai Obligatiók szállani fognak, 's hirtelen felhágások miatt 40,000 font Sterlinget vesztett.

Londonban a' Tamesisen keresztül építendő lánchidnak planuma, mellyről darab idő oltá folyik a' beszéd, most már tökéletesen elkészült. Ez a' hid, mellynek építtetését magános személyekből álló társaság vállalta magára, 392,000 font Sterlingbe fog kerülni, ezen summába számlalván azon földeknek megvásárlásokat is, mellyek a' hid-építéshez meghívántának. Minthogy a' Londoni kereskedés egy ötöd részben ezen hidnal fogva megy végbe, a' hid-bért esztendőnként 45,000 font Sterlingre számlalják. Ez a' hid 2400 anglus lábnyi hosszúságú lesz, 's magassága 70 láb a' víznek legmagassabb járásán feljül, úgy hogy 200 tonnás hajók is eljárhassanak

alatta a' nélkül hogy árboczait leszedni kénteleníttessenek. 13 hónap alatt, a' mint mondják, az egész híd el fog készülni.

Canning Úr Bathba utazott Gróf Liverpool látogatására, ki napról napra jobban van.

Az anglus Igazgatás meghatározta hogy az Angliába futott Spanyolokat 600 font Sterlinglel fogja segíteni hónapoként. Herczeg Wellington, Generális Rocheval, ki született Anglus, 14 olyan Spanyoloknak neveket közlött, kik hazájokban leginkább veszedelmezettek magokat, arra kérvén a' Herczeg a' Generálist hogy azon 14 személyekből választana egy biztosságot, a' nevezett summának ilendő elosztása végett. Ezen biztosság, mellynek tagjai között vagyon Gen. Alava is, Apr. 22d gyült össze elsőben, 's Elölülőül Generális Minat, Titoknokul Galiano Urat, Kincstármesterül Villanueva Urat választá el. Mind hárman jelen valának ezek, 's a' választást elfogadták.

Apr. 23d a' Courier a' francia: Etóile' Columbiái tudósításait izelleneknek nevezi, 's azt állítja, hogy azok legkisebb hitelt sem érdemelnek, nothogy Párizsban lehetetlen újabb tudósításokat kapni Dél-amerikából, mint vágyunk Londonban. — Apr. 24d újra vizsztatér ezen tárgyra a' Courier, 's azt mondja hogy Angliába Mártz. 9dikéig terjedő Ujságok és levelek érkezének Jamaicából. Bogotai és Carthagénai tudósítások megerősítik Riva-Aguerónak elfogattatását Bolívar, royalista Generális Canteraccal, de a' ki Tisztjeivel egyetemben inkább a' Cortesigyűlés' systemájához haljik, alkudozásokba bocsákozott, hanem hogy ha ezek sikertelenek lennének, olly szándékkal vagyon, hogy Mártz. elején nevezetes sereggel fog táborba szállani. A' Columbiái Köztársaság 9000 ember segítséget küldött

a' Liberátornak, 's Chiliből 2500 gyalog és 600 lovas érkezett hozzá Callabá; 's ezek jóformán szaporíták seregeit.

A' Király olly szándékkal van, hogy az idén egy mulatságos tengeri utazást tegyen, mellynek ezélja alkalmasint Wight szigete fog lenni.

Londoni Ujságok következendő Apr. 3d költ levelet közölnek az Algiri hajó állás pontról: „A' kikötőt fedező mivek jókora kitorjedésük. A' gát mellett lévő fél kör formájú Batteria 120 ércz ágyúkkal vagyon megrakva. Mi könnyen beláthatjuk számos Fregátoknak és Korveteknek árboczait a' belső vízben. A' Dey mind eddig megmaradt a' mellett, hogy a' városban meg nem engedti kitenni az anglus vitorlát Consulunk lakasán. — Az Algirt körülvevő hegyek hóval vagynak még terítve.

A' nádméz természetű anglus szigeteken a' Coloniák' birtokosait nagy könnyebbség várja. Valamint a' gabona árának leszállásakor kölcsön pénzzel kívánának segíteni a' nagy szántó vető gazdákon, éppen a' szerint akarják most, minden nap mind lejjebb szálván a' kávé és nádméz ára, a' Coloniákbeli birtokosokat megsegíteni. Ugyan is az Igazgatás' megegyezésével bizonyos társaság áll egybe, melly egy egy száz font Sterlinges Actiákból négy millió font Sterlinget igyekszik egybeszerezni, 's ebből nyugot indiai termékbeli zálogra a' plántálóknak pénzt kölcsönözni, hogy így ezek elvárhassák termékeiknek jobb arát, 's ne kénteleníttessenek azokat elvesztegetni, 's egyszersmind Coloniáiknak javítására, mértékletes interesre kezeik közé pénzt is kaphassanak. Nagy iránta a' meggyőztetés, hogy ezen rendszabás új kedvet fog önteni a' nádméz természetűbe, a' nádméz-szigetekbeli földeknek

alázállását elhárítja, 's egyszersmind a' rabszolgákkal való jobb bánás-módrának néze is hasznos foganatja leszen. Ezen nyugot-indiai újkereskedő-társaság' Actiái ez idő szerint előlegesen 5 pro Centumot hoznak. A' haszonnak három negyedrésze az Actiák birtokosaié, 's eltelvén az első hét esztendő, a' Directorok meg fogják határozni, mennyi hasznot vonhatnak még a' társaság' részesei. Ezen, első tekintettel csupa kereskedői plánumból, nevezetesen fogamatot reménylenek, nem csak a' Plántálóokra és rabszolgákra, hanem az Anya-országra nézve is. Mert ha a' Coloniákbeli birtokosok még pénzzel is lesznek adósai Angliának, azzal ezen Országhoz annál szorosabban fognak kötteini, 's nem leszen annyi hasznok benne, hogy magokat az Éjszak-amériikai egyesült Státusokhoz csatolják. A' háború kiütésének esetében is jobban lesznek dolgok a' Coloniákbeli birtokosoknak ezen, munkában lévő rendszabásnál fogva, mint ezelőtt a' nélkül.

Egy Calcuttai tudományos folyó-írás azt tartja, hogy ezelőtt mintegy három fertály esztendővel a' déli tengeren egy új szigetet fedezének-fel az Anglusok. Ugyanis Júl. 20d éjjeli 11 1/2 órakor a' Donna Carmelita hajón lévőek, melly hajót Kapitány Hunter kormányzott, véletlenül felkialtának hogy száraz földet vesznek észre. Megvirradván, tisztán láták magok előtt a' szigetet, 's számos ladikok közelitének a' hajóhoz, 's a' vadakkal csak hamar barátságos alkudozásokba bocsátkozának a' hajón lévő emberek, kik amazoktól sertéseket, kókusdiót 's egyebet cserélének szegeken, fehér kartonon és vas kapcsokon. Színekre nézve ezek a' vademberek hasonlók a' Malaiákhoz, hanem arcvonásaikban inkább az Európaiákhoz húznak. Delután a' szigetheli uralkodó is eléjött kísérelőjével, 's a' parton a'

hajóval általellenbe letelepedett. Emberei közül némelyek györcsös botokkal mások 20 — 30 lábnyi magasságú rúdakkal valának felfegyverkezve. A' Hajóskapitány a' Királynak és annak öccsének egy egy fehér inget és egy egy túbrót ajándékozott. Utóbbin felette csudalkozának ezek a' vademberek. Ezután toll csináló kést is adtak nekik. Valahány darab ajándékot a' Király kapott, ugyan annyi csigát szakasztott le a' nyakáról 's adta azokat az Európaiáknak, kiknek még sertéseket 's egyebet is adott. Mind ezen vadak, férjfiya 's aszszonya, bal kezüknek kis újjakat a' második hajlásig elvagdalták. Az aszszonyok közül némelyek, kik különben csaknem mindnyájan szépek valának, veres cifrával ékesítették bőröket. Többnyire mind mezítelenen jártak. Csupán a' Királyné volt valamennyire fedve. Ezen szigetbeliek még soha sem láttak Európaiakat. A' Kapitány IV György Király nevében elfoglalta a' szigetet, 's nevezé azt a' maga nevééről mint annak felfedezőjéről Hunter szigetének.

Apr. 12d. Corkban három férjfi testvérek végeztették ki a' világtól, bébizonyosodván törvényesen reájok, hogy egy egész famíliát meggyilkoltak. Ezek a' gonosztévők, utolsó szempillantásokig mind azt erősítették hogy ártatlanul halnak-meg, 's három Precibátorok 's tisztes öreg atyjok minden előterjesztéseik mellett reá nem mehetének, hogy a' bűnösök megváltottak volna gonosztetteiket.

Az Exeteri városi tömlőczben halálra ítéltettek közül egy, minelutána az ítélet reá kimondatott volna, a' házat bizonyos Davenport nevezetű embernek hagyta, azért, hogy ez tőle ezelőtt 11 esztendővel ellopott 20 font Sterlinget.

Londoni Ujság - levelek különbözőlyas kivonásokkal telnek-el újban,

mellyeket a' Jamaikai, Barbadoesi és más Nyugat-indiai Ujságokból kölcsönöztek. Ezen említett Coloniákban még most is vagynak nyomai a' lázzadásnak a' szerezésen rabszolgák között. Ezeknek elesébtőlők, a' mint ekkoráig kitapogatni lehetett, mindnyájan Sz. Domingóból jöttek. — Ugyan a' feljebbi tudósítások említik, hogy Demeraryban egy szép plántalási birtok' tulajdonosa, minekelőtte ennek örökösévé lenne, Londonban, hol addig lakott, a' legszivesebb ember - barátot játszotta, a' rabszolgák iránt mutatott kegyetlenkedés ellen gyakran kikelt 's ezen tárgyban könyvet is bocsátott közre. Alig kapta azonban meg nevezett birtokát, hogy 250 szerezsenei fellázzadván, elébbi gondolkozásáról teljesen megfeledkezett, 's rabszolgáit a' legirgalmatlanabb módon korbácsoltatta. Szerencsés volt a' kire csak 300-at csapatott, némellyiket 1000-ig is vágatta.

Spanyol Amérika.

Kingstonba (Jamaikában) Mártz. 9d Limából mult eszt. Dec. 26dikéről szülő tudósítások érkezének. Ezek szerint a' két ellenséges seregek még nem láták egymást. Riva-Aguero, a' mint hallik, megegyezett benne hogy Európába küldtessék, és seregei a' Bolívaréhoz csatoltassanak. Kingstonba Bogotából is érkezének levelek Febr. 9dikéről, 's azt mondják hogy ottan mindenek csendességben vagynak, 's a' jövő Congressus üléseire szamos tagok begyülekezének. — Wilson Róbert' fíja Dec. közepén jött meg Truxillóba, 's Generalis Bolívar által, kinek akkor éppen ottan volt fő hadiszállása, nagy megkülönböztetéssel fogadtatott, 's maga személye mellé vetelett.

Francia Ország.

Jóllehet Corsikában különös sereg állítottatott fel a' haramiáknak üldöztetések végett, még is minden nap történnek gonoszságok és különösen gyilkosságok. Az ottani Ujság Mártz. 27d. különös czikkelyben közli, az ezen szigéten Jan, 20dika óta történt nevezetesebb istentelenségeket. Ezen nevezett idő óta 15 gyilkosság esett, 's többnyire mind olyan személyek vérék czekeket végbe, kik már korábbi vétségeikért üldözöben vagynak, vagy reájok ítelet is mondatott. Ekkoráig még csak egy gyilkos fogattatott - el.

A' Journal des Debats következő levelet közöl Buenos-Ayresből m. eszt. Dec. 29dikéről: „Az Astrea nevezetű francia Fregat, Kapitány Grivel kormánya alatt darab ideig Montevideóban feledött. Grivel Úr, ki a' francia tengeri erőt kormányozza a' Brasiliai vizeken, f. h. 21d ide jött, 's Rivadavia Urat a' külső Minisztert meglátogatta, a' ki is őtet igen barátságosan fogadta. A' francia kereskedésnek itten mindenkori védelme vagyon, a' kereskedők és Hajóskapitányok egyiránt magasztalják a' helybeli tisztihivatalnak magaviseletét, 's a' vám olly csekély, hogy a' portékának lopva hozása senkinek sem jut eszébe is.

Párizsban darab időig egy vak embert látott a' közönség, kinek egyik lábába fából volt, régi Gárda kalapot viselt, 's mint Belisarius egy kis leányka által vezetetté magát, kinek csak egy keze volt. A' vak ember énekeket árult, 's a' mellette eljáróknak könyörületessegeket igen meg tudta nyerni. Alig lehetné az ember, hogy ez az egész koldulás merő csalás volt. Ez a' koldus

csizmadia, 's-ép szemekkel bír; vezetője nem a' maga leánya, hanem Lilleben lopta-el szüleitől, 's meg volt mind a' két keze, hanem a' gazember arra kényszerítte, hogy az egyiket kemény kötéssel kellett neki karja' felső részéhez szoríttatni. A' gyermek most minden sérelem nélkül visszaadatott szüleinek, kiknek eltövelődése által, képzelhetni, milyen fájdalmat okozott. A' család Belisarius hét esztendei tömlöczre büntetett.

Május. 10d. a' Státus-papir- sainak közép-árrok:

Státus Kötelenző levele 5 p Ctmal Conv. P. 985/16
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorvonásos Költőn
1820-ról C. P. 147 1/4 Ugyan az 1821 ről 100t. C. P.
Bizonyítás 1821d. Költőnől 100 stért C. P.
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal
55 1/8 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 BankActia
1163 2/5 for. C. P. Cs. Arany —

Magyar Ország.

F. h. 6d így szöllenak a' Hazai Tudósítások: „Ha a' költeményes tudomány-
nak egy fő ága a' theatromi játékok' készítése; ha minden Nemzet, melly a'
csinosodásban előment, szorgalmatosan
igyekezik a' szép tudományoknak ezen
részében nyelvtét gyakorolni; ha végre
a' theatromi előadások az erkölcsi csí-
nosodásnak, és a' nyelvbéli kimiveltetés-
nek hathatós eszköze szokott lenni: tisz-
telettel kell tekintenünk azoknak igyeke-
zeteit. kik magyar nyelven efféle játéko-

kat készítenek, vagy az előadó Társasá-
gokat gyámoltják. T. N. Fejér Várme-
gye ebben elcsüggedhetetlen hazafiúság-
nak példáját mutatja; mert még most is
a' pártfogása alá vett magyar Társaságot
nagy áldozatokkal fentartja, 's ez által
Pest városának is több ízben azt a' gyö-
nyörűséget szerzette, sőt az egész Nem-
zetnek is azt a' dicsőséget, hogy külö-
nos nagy alkalmatosságokkal a' városi
theatromban ezen magyar Társaság fel-
léphetett, és megmutatta mind nyelvünk-
nek emelkedő csinosodását, mind pedig
a' játszó személyeknek ügyességét. Ezen
dicséretesen ismert magyar theatromi
Társaság most Május 10d fogja kezdeni,
ugyan a' városi theatromban magyar
előadásait, a' mit ezennel a' Hazafiak-
nak örömökre jelenteni kívántunk. Tal-
án nem sokára eljön az az idő, hogy
a' Nemzet önnön maga nemes érzésétől
felgerjesztetvén, a' már régen építő ke-
zeket váró házhelyre díszes theatromot
fog állítani, 's így a' magyar Thaliát tu-
lajdon templomába felavatni.“

Nagy-Győrben Apr. 14d 75 esztendő-
s korában meghalt Nagy Tiszt Tudós Mol-
lik Tóbiás Úr a' Sz. Mártoni fő Apátur-
ságban Sz. Benedek Szerzetes Rendén-
lévő Pap, a' Teológiának Doctora és an-
nak több helyeken u. m. Győrött, Eger-
ben, Pesten, jeles tanítója.

E r d é l y.

Kolozsvár, Apr. 29d. Alig foszta-
ték-meg Hazánk a' Philosophus Fő Or-
vostól, annak egét, más nem kevésbé
síramlas csapás újra homályba borítá.
Mált Felsőszálláspataki Rendszeres
Mihály Úr, az Erdélyi Nagy Fejedlem-
ségbeli Királyi Kormányzók' valóságos
belső titkos Tanácsosa, folyó Apr. 26d
reggel közhasznú díszes életét, rövid

betegeskedés után, örök nyugalommal cserélte fel. Nagy a' Hazá' vesztese benne, — mint egy derék Hazafiban, kinek szíve Fejedelme' és Nemzete' javáért langolt, — mint egy tántoríthatatlan egyenességű Tanácsosban; kihez az igazság és ártatlan ügy bátran folyamodott. Nagy a' Vallás' vesztese benne; mellynek erkölcsi példaa' életével díszit adott; mellynek dolgait, mint az Erdélyi Nagy Fejedelemségbeli Evang. Reformatum Fő Consistoriumnak több versben volt Elöl-ülője, ritka buzgósággal, mely héhatással, 's a' leglényesebb helyzetetések közötti, szerencsés kormányzással vezette. Nagy a' tudományoknak és Iskoláknak is vesztese, mellyeket szeretettel pártfogott, 's mint világos eszű böcs, a' tudományok körül foglalatoskodókat nagyra becsülte, 's élete' egyéb hivatalos foglalatosságaitól üres idejében, legörö-mestebb velek társalkodott. Nagy benne a' nemzeti Literaturának is vesztese, mellyet hasonlíthatatlan hazafi buzgósággal gyámolított, a' mellynek virágza-sa szívének egyik főbb óhajását tette, 's a' mellyet jövedelmének arra fordított szép részével is előmozdítani kívánt. Kíadta ugymint a' maga költségen Zso-mbori József Erdélyi Költőnk' verseit, segítette folyamalba jőni az Erdélyi Muzeumot, segítette esztendőnként nevezetes summával a' Tudományos Gyűjteményt, munkás volt néhai Mélt. Kanyó Laszló Úrral együtt Homérus Iliásánál néhai Prof. Vályi Nagy Ferencz által való fordításában; barátságban élt Virággal, Kazinczyval, Dobren teivel, Buczival; kinek mejjképe Zso-mboriéval 's Elekésével együtt, mint három Erdélyi szép elméje, ő maga által lefestetve, szobájában függött, a'

nemzeti Költőket a' hazai miveltség je-ladóinak névén, mellynél fogva a' két Kicsfaludy 's Berzsenyi is előtte nagy tiszteletben voltak. Az írói pályán maga két irással jelent meg, egyikben az Erdélyben talált Kozon és Lysimachus aranyairól értekeződván, a' másiban pedig a' rimes vagy úgy nevezett cadentiás versek helyett inkább a' mértékes versel' irását ajánlotta. Literaturánk körül való ilyen buzgó munkálkodása nagy mértékben kihatott a' Kolosvári nemzeti magyar Játékszín' állandóvá tételére is, valamint Körösi Sándort tudva lévő Ásiai utazására nézve segítette. Nagy végre benne az emberiség' vesztese, mert a' ki ennyi virtusokkal tündöklött, ennyi tekintetben hasznos volt, kinek lelki erejét, gyengélkedő ereje is meg nem tarhette, míg nem a' halál azt kioltotta, — nem maga mutogatásból, de belső érzésből, emberiség és haza szeretetből mivelte azokat, 's azért, a' legtisztább külfölből származott nemes tettei, a' világ előtt nem is voltak mindég ismeretesek: mert a' nagy ember nem külsőképen akart fényleni, de valódi jót kívánt eszközölni, 's a' jutalmat azért inkább feltalálta szívében, mint a' világ' lármás helybehagyásában. — Született e' nagy Hazafi 1758 Nov. 17d, 's így még egészen 66' rövid esztendőkre sem terjedett munkás élete: mert melly kevés idő ez annyi érdemekkel tündöklő léleknek; melly keskeny határok közé szorult pálya ilyen ember-barátnak. Megfizette ugyan ő a' mulandóság' adóját, de fel vágnak jegyezve érdemei az élet' nagy könyvében, 's élni fog emlékezete; élni fog szeretete minden igaz hazafi' szívében: Hamvait minden jól érzők, a' tisztelet' és haladatosság' könyeivel áztatják.